

Efterårstrækket ved Stignæs sammenlignet med Falsterbos.

(With a Summary in English: The Autumn Migration at Stignæs (Zealand),
compared with that at Falsterbo (Scania)).

Af BERTEL BRUUN.

Nedenstående oversigt over nogle fugles efterårstræktider på Stignæs er baseret på feltiagttagelser i efterårene fra 1949 til 1960, begge år inklusive. Indsamlingen af materialet er hovedsageligt foretaget af OLE SCHELDE og mig selv. Desuden har mange andre observatører bidraget med iagttagelser fra enkelte dage. Jeg bringer hermed disse personer, og især OLE SCHELDE, min tak for deres store hjælpsomhed, uden hvilken nedenstående undersøgelse ikke kunne være foretaget.

Materialets bearbejdelse

På grund af materialets fordeling har det været nødvendigt at begrænse træksæsonen til tidsrummet 22. aug. til 10. nov., hvilket selvfølgelig må anses for uheldigt, da flere af de omhandlede arters træk enten begynder før 22. aug. eller afsluttes efter 10. nov.

Jeg har anset det for mest praktisk at opdele træksæsonen i 8 Perioder à 10 dage, begyndende 22. aug., denne dato medregnet. Indenfor hver periode er det samlede antal trækkende fugle sammentalt, idet kun udtræk, ikke trækforsøg, er medregnet. Antallet af observationstimer indenfor hver periode er sammentalt, idet jeg dog for Musvågers og Hvepsevågers vedkommende ikke har medregnet den første time efter solopgang, da disse to arter så at sige aldrig begynder at trække før denne tid. For hver enkelt dag har jeg højst regnet med 8 observationstimer, idet observationer ud over dette tidsrum er foretaget af andre årsager, ikke p. gr. a. trækket. Ved at dividere det samlede antal trækkende fugle indenfor hver enkelt periode med det samlede antal observationstimer indenfor samme periode fås det gennemsnitlige antal trækkende fugle pr. observationstime. Disse gennemsnitlige tal er afsat i diagramform for hver enkelt af de omhandlede arter. Desuden er tal-

lene indført i tabeller over hver enkelt arts træk. Disse udregninger er ikke gjort for at hævde Stignæs' renomé som træksted, men for at få så store tal som muligt at operere med, således at eventuelle udsving bliver tydeligere.

Sammenligningsgrundlaget

De samme beregninger som for Stignæs har jeg foretaget ud fra GUSTAV RUDEBECKS tal fra Falsterbo i årene 1942, 43 og 44. Her har jeg dog beregnet det gennemsnitlige antal udtrækkende fugle pr. dag, ikke pr. time, da RUDEBECK, i modsætning til os, har tilbragt hele dagen på trækstedet. De fremkomne gennemsnitstal for perioderne er afsat i diagramform, hvor ordinaten er således afpasset, at maksimum for Falsterbo og Stignæs bliver nogenlunde lige store, hvilket skulle lette sammenligningen. Hvor der forekommer lignende opgørelser for Falsterbotrækket fra de senere år, har jeg også sammenlignet med disse, men selve diagrammerne er kun udarbejdet på grundlag af tallene fra de tre nævnte år.

De fugle, der passerer Stignæs, er ikke nødvendigvis de samme, som har passeret Falsterbo, men de to træksteder passer sandsynligvis af fugle fra samme population. Da afstanden mellem Stignæs og Falsterbo i luftlinie er ca. 100 km, må man forvente en vis forskydning i træktiderne for de to steder, afhængigt af den enkelte arts trækhastighed.

Foruden med Falsterbotrækket har jeg sammenlignet de forskellige arters træktider med de i FINN SALOMONSENS »Fugletrækket og dets gåder« opgivne tider. Disse tider er dog baseret på trækket over hele landet, ikke på et enkelt sted.

Ligeledes har jeg sammenlignet med de af HOLSTEIN (1946) givne træktider for Jægerspris. Afstanden mellem Jægerspris og Stignæs er ca. 90 km, hvorfor man også her må forvente en forskydning, nogenlunde svarende til den, der findes i forhold til Falsterbo.

For arterne Stær, Finke, Grønsisken og Tornirisk har det også været muligt at sammenligne med tidspunkterne for nattrækket, som er baseret på fyrfaldene. Diagrammerne over disse fire arters hyppighed i træksæsonen er offentliggjort af LINDHARD HANSEN (1954, p. 269). Ved sammenligning med disse diagrammer må man dog holde sig for øje, at det her

er nattrækket, der er tale om, mens jeg kun har undersøgt dagtrækket. Desuden er materialet for nattrækket spredt over hele landet; jeg tænker her hovedsageligt på de jyske fyr. Man kan ikke forvente, at alle disse fugle stammer fra samme population som de ved Falsterbo, Jægerspris og Stignæs forekommende.

De enkelte arter

De ti arter jeg har valgt, og i det følgende vil gennemgå, er de arter der optræder i størst antal på Stignæs, og for hvilke det derfor skulle være muligt at få de mest pålidelige tal.

Hvepsevåge (*Pernis apivorus*). Tabel 1. Fig. 1.

Her må spørgsmålet om bestemmelsen i felten tages i betragtning. Jeg har ved beregningen af antallet af trækkende Hvepsevåger, på de dage, hvor der er noteret både Musvåge, Hvepsevåge og Våge, taget så mange våger med, som forholdet Hvepsevåge/Musvåge sandsynliggør. Dette er selvfølgelig en fejlkilde, men så vidt jeg kan se den eneste mulighed. Desuden må det siges, at det ikke drejer sig om noget stort antal ubestemte våger.

Det ses af fig. 1, at hovedtrækket falder i medio sept. på Stignæs. Ved Falsterbo falder hovedtrækket i den foregående periode, hvilket også er tilfældet ved Jægerspris. De to diagrammers form er nogenlunde ens, især bemærkes det, at det stærke fald ved træktidens ophør er fælles for begge kurver. Der er tale om en forskydning mellem på den ene side Falsterbo og Jægerspris, på den anden Stignæs på ca. 10 dage, hvilket også

TABEL 1
Hvepsevågetrækkets forløb på Stignæs
The Migration of the Honey-Buzzard (Pernis apivorus) at Stignæs

Periode (Period)	Aug.	Sept.			Oct.			Nov.
	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo
Antal trækkende fugle (Number of migrating birds)	365	501	1025	49	10	1	0	0
Antal observationstimer (Number of observation hours)	47	55	55	64	64	75	38	18
Antal fugle/time (Number of birds per hour)	7,8	9,1	18,6	0,8	0,2	0,0	0,0	0,0

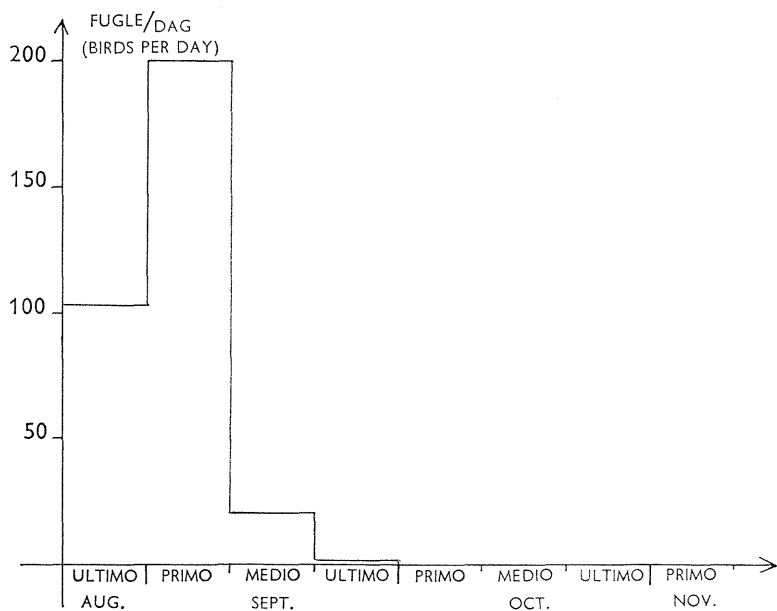
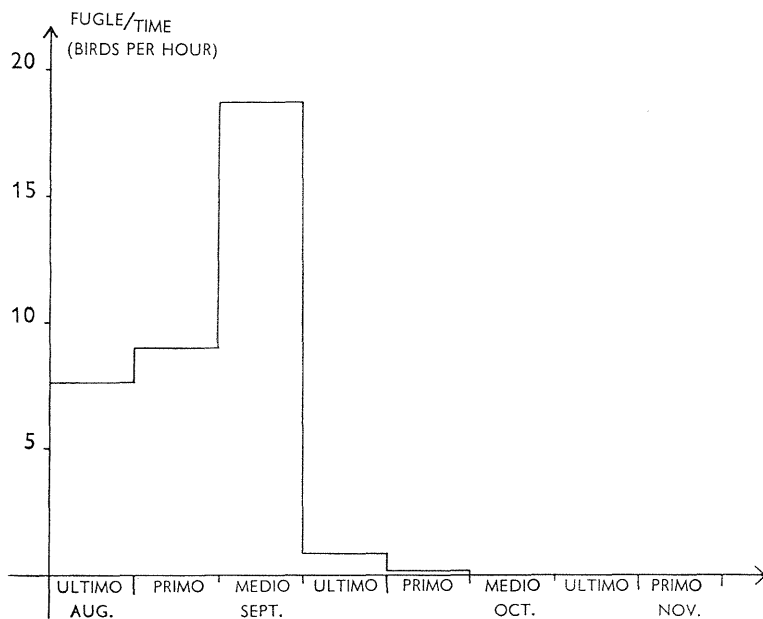

Fig. 1. Hvepsevågens (*Pernis apivorus*) træk ved Stignæs (øverst), og ved Falsterbo (nederst).

The migration of the Honey-Buzzard (Pernis apivorus) at Stignæs (above) and at Falsterbo (below)

kunne forventes, da de svæveflyvende rovfugles træk hastighed ikke er særlig stor. En fejlkilde er det forsinkede træk i 1955, som er med på Stignæsdiagrammet, men ikke på diagrammet over Falsterbotrækket. Denne forsinkelse »drukker« dog næsten fuldstændigt i den øvrige del af materialet.

Mine resultater stemmer ret nøje overens med SALOMONSENS angivelser.

Musvåge (*Buteo buteo*). Tabel 2. Fig. 2.

Angående spørgsmålet Hvepsevåge–Musvåge henvises til foregående art.

Maksimum for trækket falder på Stignæs ultimo sept., på Falsterbo primo okt., eller måske snarere i de tre perioder mellem 11. sept. og 11. okt. Trækket på Falsterbo ophører ret pludseligt, hvilket ikke er tilfældet på Stignæs, hvor det fortsætter ind i nov., endog med en stigning i denne sidste periode. Om denne stigning er tilfældig kan ikke afgøres med sikkerhed p. gr. af det forholdsvis ringe materiale fra denne periode. Det synes dog som om de sidste Musvåger tøver over Sjælland og tager det lidt mere med ro. Da vejrforholdene i sept. i reglen er gunstigere end i okt., går trækket i sept. hurtigere over Sjælland end i okt. Desuden er de sidst trækkende fugle den del af bestanden hos hvilken trækdriften er svagest, og derfor lettest standses og/eller distraheres under trækket.

SALOMONSEN skriver, at trækket falder fra midt i sept. til ind i okt., HOLSTEIN at det fortsætter til slut i okt. Ifølge mine undersøgelser skulle trækket fortsætte ind i nov., og jeg tror, at dette novembertræk er et regelmæssigt, men upåagtet fænomen.

TABEL 2
Musvågetrækkets forløb på Stignæs
The Migration of the Common Buzzard (Buteo buteo) at Stignæs

Periode (Period)	Aug.	Sept.				Oct.			Nov.
	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo	
Antal trækkende fugle (Number of migrating birds)	18	326	1606	4289	2250	2530	509	359	
Antal observationstimer (Number of observation hours).....	47	55	55	64	64	75	38	18	
Antal fugle/time (Number of birds per hour)	0,4	5,9	29,2	67,0	35,2	33,7	13,4	19,9	

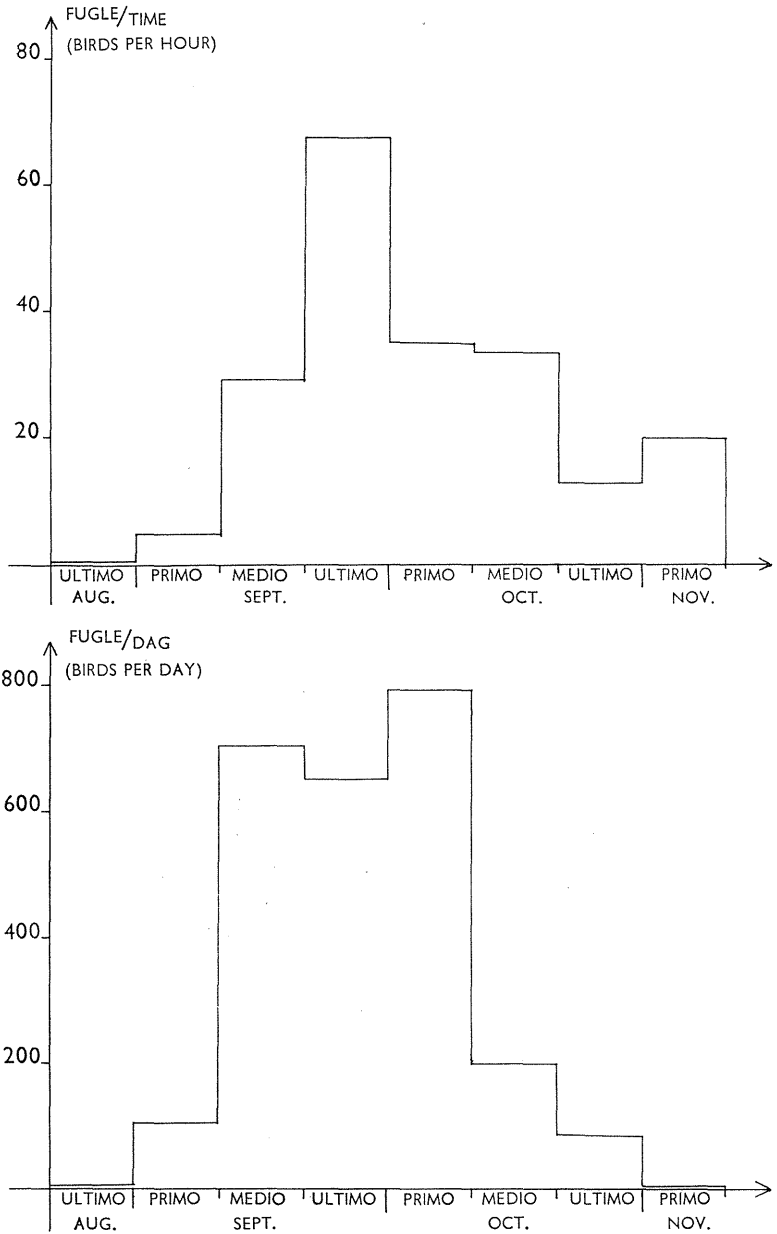

Fig. 2. Musvågens (*Buteo buteo*) træk ved Stignæs (øverst), og ved Falsterbo (nederst)

The migration of the Common Buzzard (Buteo buteo) at Stignæs (above), and at Falsterbo (below)

Spurvehøg (*Accipiter nisus*). Tabel 3. Fig. 3.

Det jævne forløb af trækket hele sæsonen igennem for denne arts vedkommende er tydeligt. Dette ses også på diagrammet over Falsterbotrækket. Ved Falsterbo ophører trækket dog allerede omkring 21. okt., mens det først ophører omkring 31. okt. på Stignæs. Her er der altså igen tale om en forskydning på ca. 10 dage mellem de to steder.

Kulminationen af trækket falder for begge steder vedkommende i to dele. For Falsterbo medio sept. og medio okt., for Stignæs ultimo sept. og ultimo okt. Undersøgelser på Falsterbo fra de senere år har dog vist, at trækket har et jævner forløb end det fremgår af tallene fra 1942, 43 og 44 alene, således at kulminationen for dette større materiale falder fra 11. sept. til 11. okt., men med et meget jævnt forløb.

SALOMONSEN skriver at trækket falder fra sidst i aug. til sidst i okt. HOLSTEIN har derimod fundet, at trækket over Jægerspris har en udpræget kulmination i sidste halvdel af sept., hvilket ikke stemmer overens med nogen anden angivelse, eller hvad jeg har fundet. Jeg mener, at årsagen til denne uoverensstemmelse er, at Spurvehøgen optræder som såvel svæveflyver som »direkte« trækker. Da vejrforholdene i sept. begunstiger svæveflyvning, hvilket er den form for træk der lettest observeres over land (Jægerspris), vil HOLSTEIN især bemærke dette træk, mens det mere direkte træk i okt.s ugunstige vejr vil gå upåagtet forbi og kun noteres på regulerede udtrækssteder (Stignæs og Falsterbo).

TABEL 3
Spurvehøgetrækkets forløb på Stignæs
The Migration of the Sparrow-Hawk (Accipiter nisus) at Stignæs

Periode (Period)	Aug.	Sept.			Oct.			Nov.
	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo
Antal trækkende fugle (Number of migrating birds)	289	273	315	516	455	663	443	37
Antal observationstimer (Number of observation hours)	58	52	61	79	87	106	42	22
Antal fugle/time (Number of birds per hour)	5,0	5,3	5,2	6,5	5,2	6,3	10,6	1,7

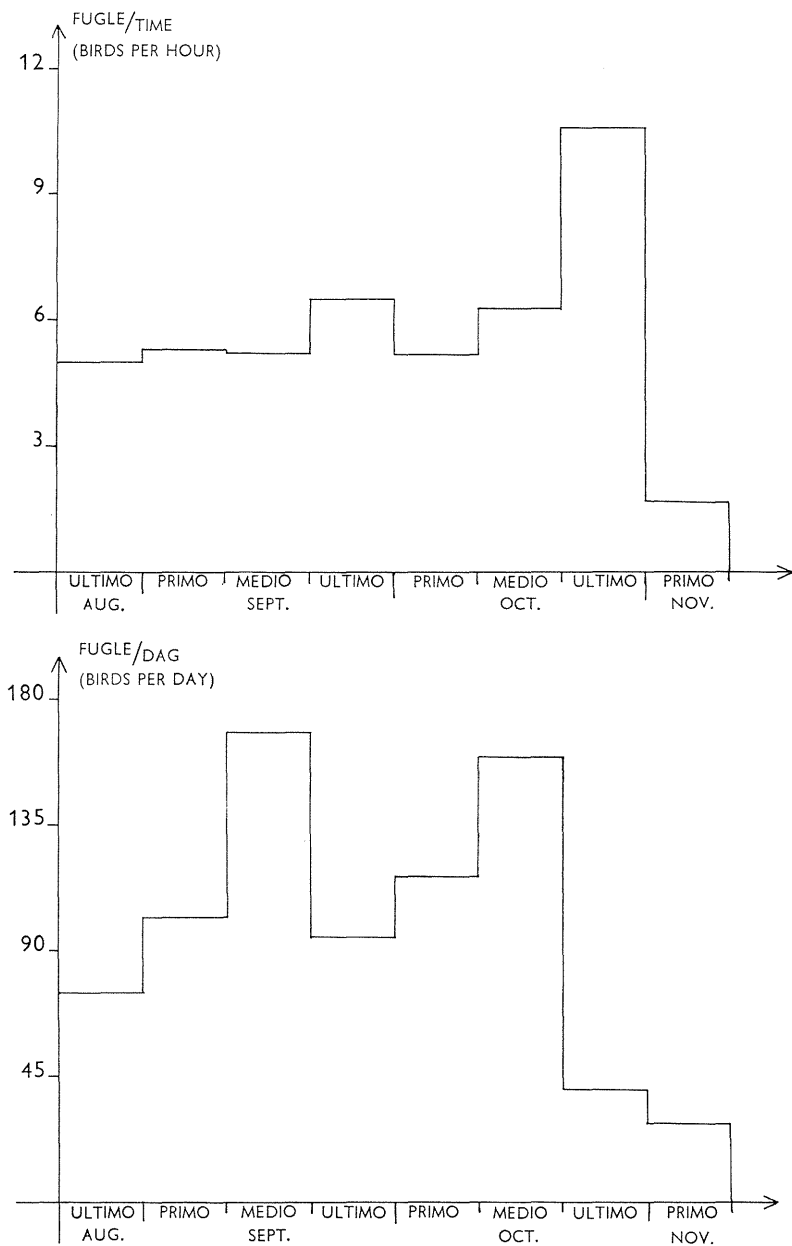

Fig. 3. Spurvehøgens (*Accipiter nisus*) træk ved Stignæs (øverst), og ved Falsterbo (nederst)
The migration of the Sparrow-Hawk (Accipiter nisus) at Stignæs (above), and at Falsterbo (below)

TABEL 4
 Ringduetrækkets forløb på Stignæs
The Migration of the Wood-Pigeon (Columba palumbus) at Stignæs

Periode (Period)	Aug.	Sept.			Oct.			Nov.
	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo
Antal trækkende fugle (Number of migrating birds)	22	8	8	1710	13483	53986	9712	8300
Antal observationstimer (Number of observation hours).....	58	46	60	76	85	106	42	20
Antal fugle/time (Number of birds per hour)	0,4	0,2	0,1	22,5	158,6	509,3	231,2	415,0

Ringdue (*Columba palumbus*). Tabel 4. Fig. 4.

For denne arts vedkommende er der intet besvær med bestemmelsen i forhold til Huldue, idet alene størrelsesforskellen mellem de to arter er tydelig. Desuden er Hulduen ikke nogen almindelig trækfugl på Stignæs, tværtimod er det forbausende få der ses.

For Stignæs falder maksimum i medio okt., for Falsterbo primo okt. Igen ses den forventede forskydning, som også her er på ca. 10 dage. Desuden ses for Falsterbo en ringe stigning i primo nov., et fænomen der genfindes langt mere udpræget på diagrammet fra Stignæs. Det kan dreje sig om en tilfældighed, da materialet fra den sidste periode, som tidligere nævnt, ikke er særlig stort. Snarere tror jeg dog, det er et reelt træk, som strækker sig langt ind i nov.

SALOMONSEN skriver, at de danske fugle trækker væk tidligt i okt., de svenske passerer landet i denne måned. At trækket varer ved i alle tilfælde ind i den første trediedel af nov., kan der ikke herske tvivl om, men om der virkelig er en stigning i trækintensiteten på dette tidspunkt, og hvad årsagen eventuelt kan være til denne, kan kun yderligere undersøgelser afsløre.

Krage (*Corvus cornix*). Tabel 5. Fig. 5.

Det største træk på Stignæs falder i den sidste trediedel af okt., på Falsterbo primo nov. Da trækket, som SALOMONSEN skriver, strækker sig langt ind i nov., vil iagttagelser senere i nov. måske også afsløre dette betydelige sene træk på Stignæs. Måske kan den manglende korrespondance mellem de to

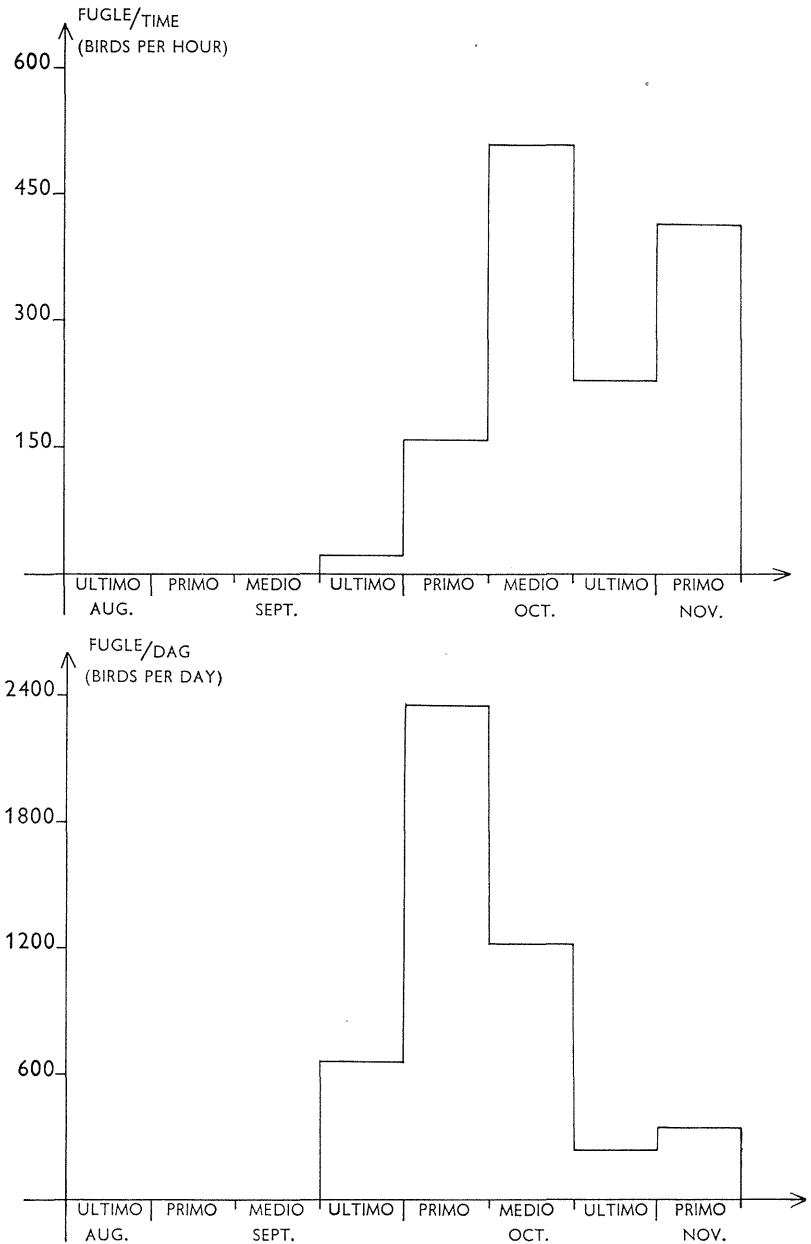

Fig. 4. Ringduens (*Columba palumbus*) træk ved Stignæs (øverst), og ved Falsterbo (nederst)
The migration of the Wood-Pigeon (Columba palumbus) at Stignæs (above), and at Falsterbo (below)

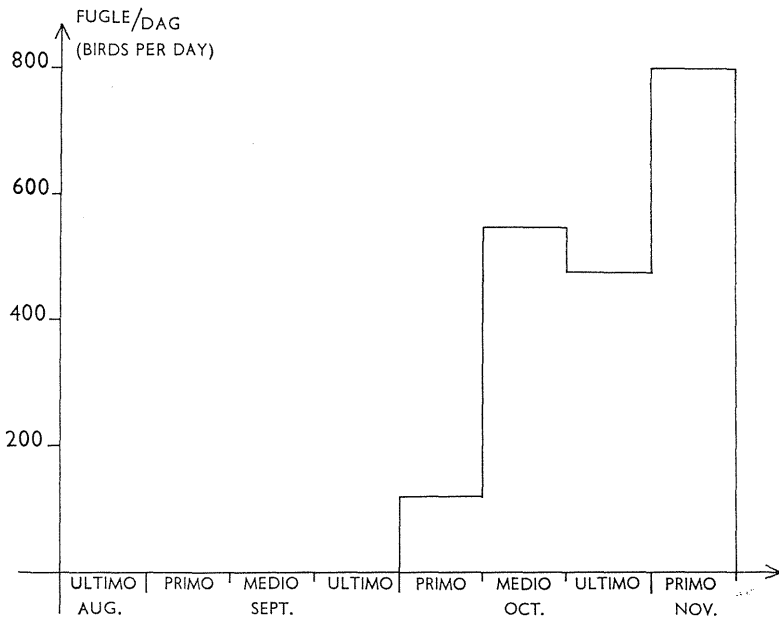
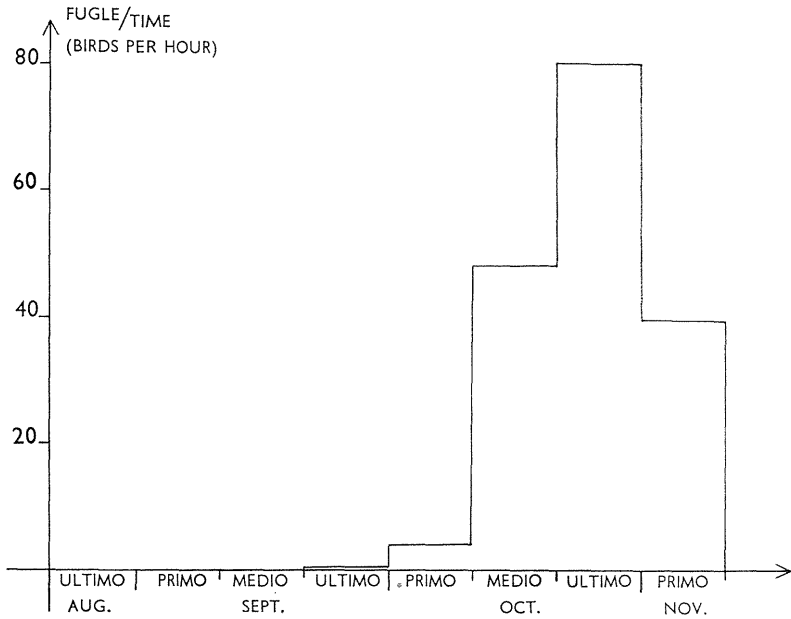

Fig. 5. Kragens (*Corvus cornix*) træk ved Stignæs (øverst), og ved Falsterbo (nederst)

*The migration of the Common Crow (*Corvus cornix*) at Stignæs (above), and at Falsterbo (below)*

TABEL 5
Kragetrækkets forløb på Stignæs
The Migration of the Common Crow (Corvus cornix) at Stignæs

Periode (Period)	Aug.	Sept.			Oct.			Nov.
	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo
Antal trækkende fugle (Number of migrating birds)	0	1	2	4	348	5174	3359	791
Antal observationstimer (Number of observation hours)	58	46	60	76	85	106	42	20
Antal fugle/time (Number of birds per hour)	0,0	0,0	0,0	0,1	4,1	48,8	80,0	39,6

diagrammer også skyldes, at en del af de svenske krager overvintrer her i landet, in casu Sjælland.

HOLSTEIN skriver, at trækket indledes sidste uge af sept., kulminerer i 2. decade af okt. og afsluttes i første uge af nov. Denne beskrivelse fra Jægerspris passer langt bedre med forholdene på Stignæs end med Falsterbotrækket, idet den forventede forskel i træktiden på ca. 10 dage her findes. Også dette forhold tyder på, at de sidste svenske fugle overvintrer på Sjælland.

Allike (*Corvus monedula*). Tabel 6. Fig. 6.

På Stignæs falder det største træk medio og ultimo okt., altså strækkende sig over 2 perioder, mens det på Falsterbo falder eksklusivt i perioden 11.–21. okt. Her finder vi igen en forskydning, som dog ikke er så udtalt. Måske trækker Allikerne hurtigt, således at det kun kommer til at dreje sig om nogle få dage.

TABEL 6
Alliketækkets forløb på Stignæs
The Migration of the Jackdaw (Corvus monedula) at Stignæs

Periode (Period)	Aug.	Sept.			Oct.			Nov.
	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo
Antal trækkende fugle (Number of migrating birds)	0	0	9	9	3973	31900	14123	4997
Antal observationstimer (Number of observation hours)	58	46	60	76	85	106	42	20
Antal fugle/time (Number of birds per hour)	0,0	0,0	0,0	0,1	46,7	301,6	336,2	249,9

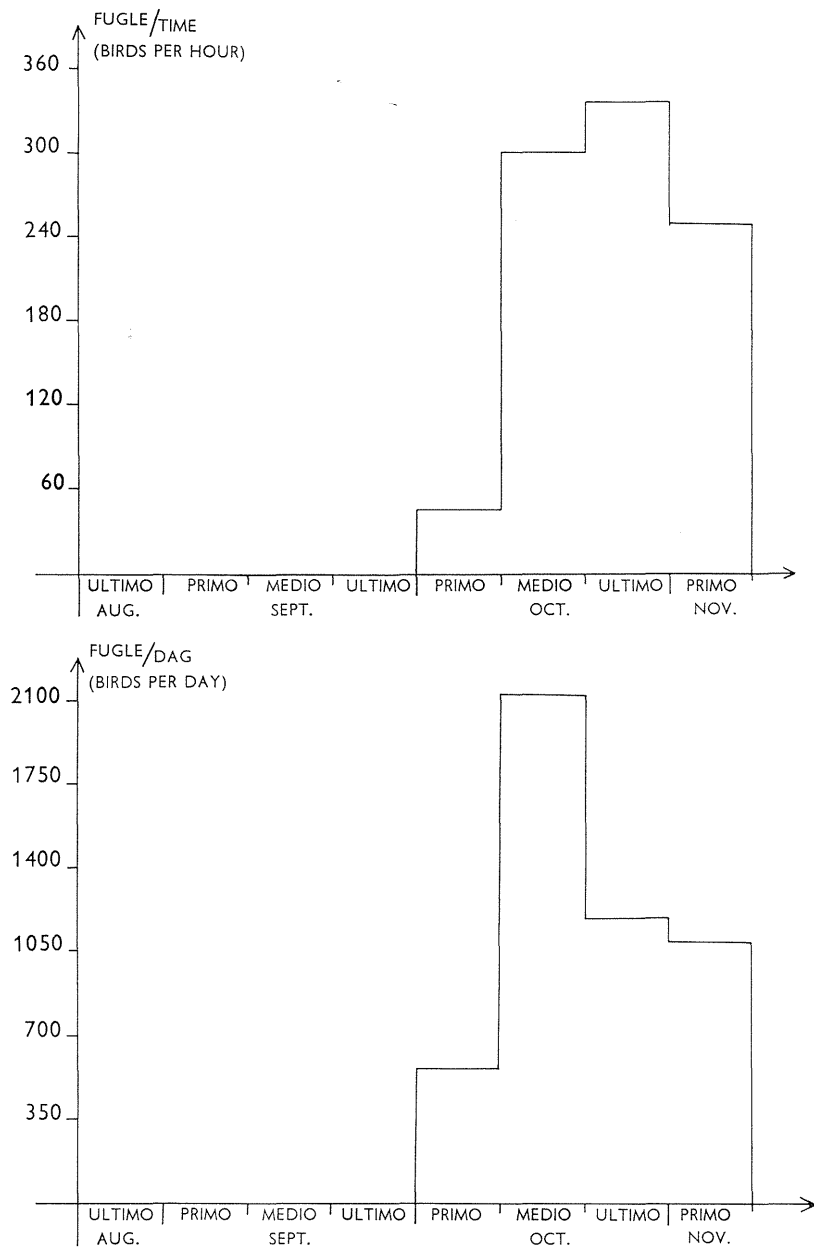

Fig. 6. Allikens (*Corvus monedula*) træk ved Stignæs (øverst), og ved Falsterbo (nederst)

The migration of the Jackdaw (Corvus monedula) at Stignæs (above), and at Falsterbo (below)

Den ret pludselige begyndelse på trækket ses på begge kurver.

SALOMONSEN skriver, at de svenske Alliker trækker gennem Danmark fra midt i okt. til langt ind i nov., hvilket stemmer overens med mine iagttagelser.

Stær (*Sturnus vulgaris*). Tabel 7. Fig. 7.

For denne fugls vedkommende falder maksimum for både Falsterbo og Stignæs samtidigt, nemlig medio okt. På begge diagrammer ses en elevation i første periode, som udtryk for den sidste del af stærens mellemtræk (SALOMONSEN). Denne stigning ses ikke for de fyrfaldne fugles vedkommende. Stærens mellemtræk er altså øjensynligt ikke et nattræk, men et dagtræk, i modsætning til det regulære efterårstræk, der er såvel et dag- som nattræk.

Karakteristisk er det, at trækket i begyndelsen af okt. er væsentlig større ved Stignæs end ved Falsterbo. Dette kan skyldes den sjællandske stærebestand, der efter SALOMONSEN skulle trække tidligere end den svenske; men senere undersøgelser fra Falsterbo tyder i den retning, at kulminationen her falder tidligere end tallene fra 1942, 43 og 44 viser.

For nattrækkets vedkommende falder kulminationen i ultimo okt., altså senere end ved både Stignæs og Falsterbo. Da fyrfaldene er nogenlunde jævnt fordelt over hele landet, tror jeg, man må betragte forskellen mellem nat- og dagtrækket som værende reel, og fastslå at nattrækket falder noget senere end dagtrækket.

TABEL 7
Stæretrækkets forløb på Stignæs
The Migration of the Starling (Sturnus vulgaris) at Stignæs

Periode (Period)	Aug.		Sept.		Oct.			Nov.
	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo
Antal trækkende fugle (Number of migrating birds)	2001	1235	2901	20040	57262	87190	20010	8325
Antal observationstimer (Number of observation hours)	58	46	60	76	85	106	42	20
Antal fugle/time (Number of birds per hour)	34,5	26,8	48,3	263,6	678,4	822,5	476,4	416,3

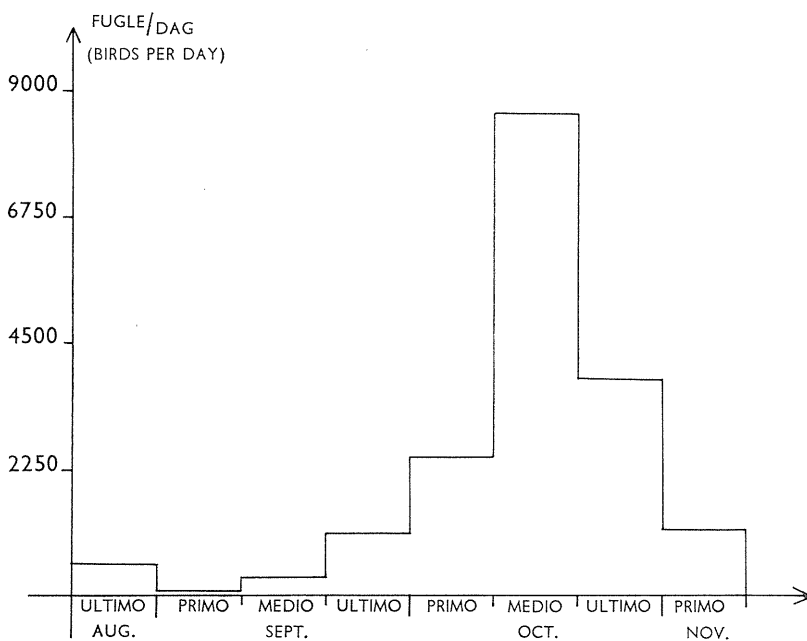
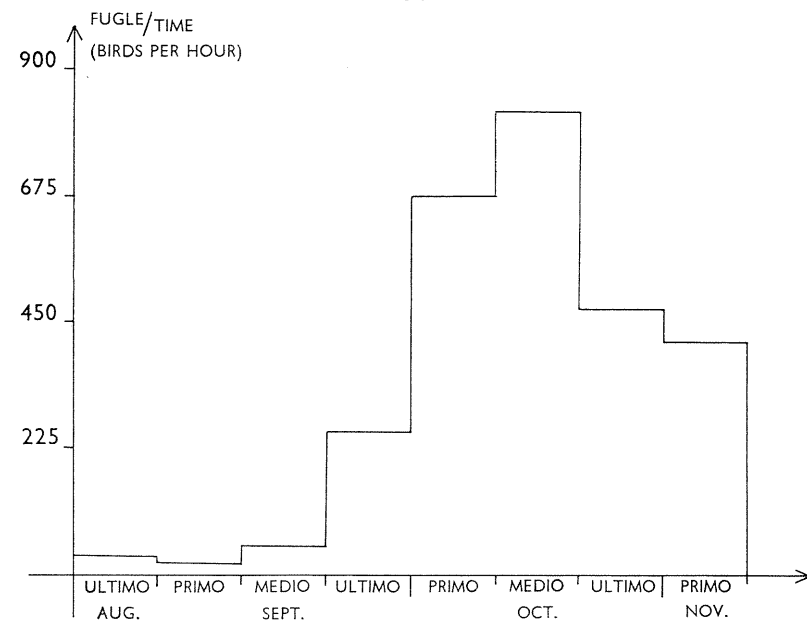

Fig. 7. Stærrens (*Sturnus vulgaris*) træk ved Stignæs (øverst), og ved Falsterbo (nederst)

The migration of the Starling (Sturnus vulgaris) at Stignæs (above), and at Falsterbo (below)

TABEL 8
Grønsiskentrækkets forløb på Stignæs
The Migration of the Siskin (Carduelis spinus) at Stignæs

Periode (Period)	Aug.	Sept.			Oct.			Nov.
	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo
Antal trækkende fugle (Number of migrating birds)	0	2	92	644	1608	1403	1091	135
Antal observationstimer (Number of observation hours)	58	46	60	76	85	106	42	20
Antal fugle/time (Number of birds per hour)	0,0	0,0	1,5	8,5	18,9	13,2	26,0	6,8

Grønsisken (*Carduelis spinus*). Tabel 8. Fig. 8.

Da Grønsiskenen i ret udpræget grad er invasionsfugl, er en undersøgelse af denne art måske af tvivlsom værdi, men jeg har taget den med, idet den optræder på træk hvert eneste år, omend i ret vekslende mængder. Under invasionsår vil den optræde tidligere, og også kulminationen nås tidligere i disse år. Jeg burde måske derfor i stedet for at benytte eet diagram have benyttet to, et for invasionsår og et for ikke-invasionsår. Nu viser det sig dog for både Stignæs og Falsterbo, at man for det fælles diagram for de to typer af træk får to maksima. Det første, som er udtryk for hovedtrækket under invasionsår, fås for Stignæs i perioden primo okt., for Falsterbo allerede medio sept.

Det næste maksimum (ikke-invasionsår) fås på Stignæs i ultimo okt., på Falsterbo primo okt. Trækket over Sjælland går altså temmelig langsomt (ca. 20 dage).

Hvad nattrækket angår genfindes det topuklede diagram. Her falder de to maksima sammen med Stignæs', i fuldstændig overensstemmelse.

SALOMONSEN skelner desværre ikke mellem invasionsår og ikke-invasionsår, men skriver, at Grønsiskenen ankommer efter midten af sept., er hyppigst i okt. og ind i nov.

Tørnirisk (*Carduelis cannabina*). Tabel 9. Fig. 9.

Det største træk på Stignæs falder i perioden ultimo sept., på Falsterbo primo okt., altså ca. 10 dage senere, omvendt forholdet ved de fleste andre arter. På Falsterbo strækker

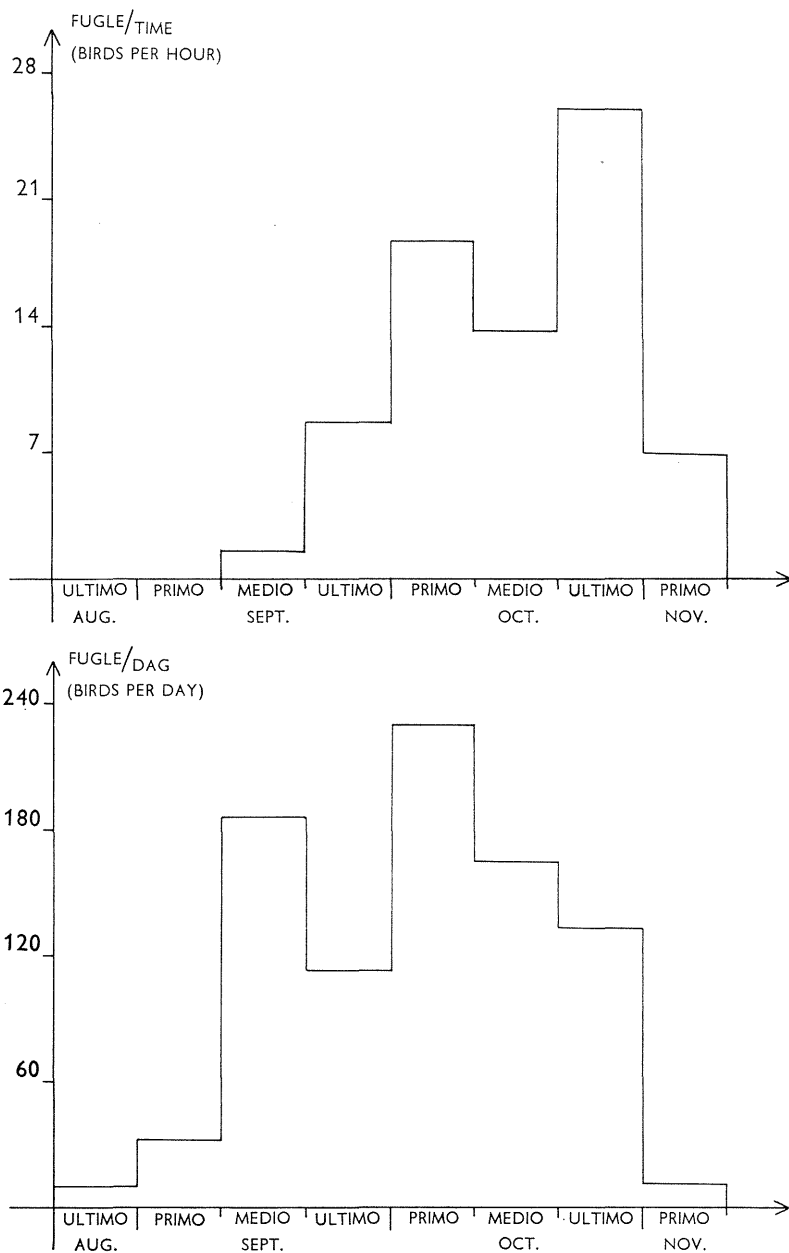

Fig. 8. Grønsiskenens (*Carduelis spinus*) træk ved Stignæs (øverst), og ved Falsterbo (nederst)

The migration of the Siskin (Carduelis spinus) at Stignæs (above), and at Falsterbo (below)

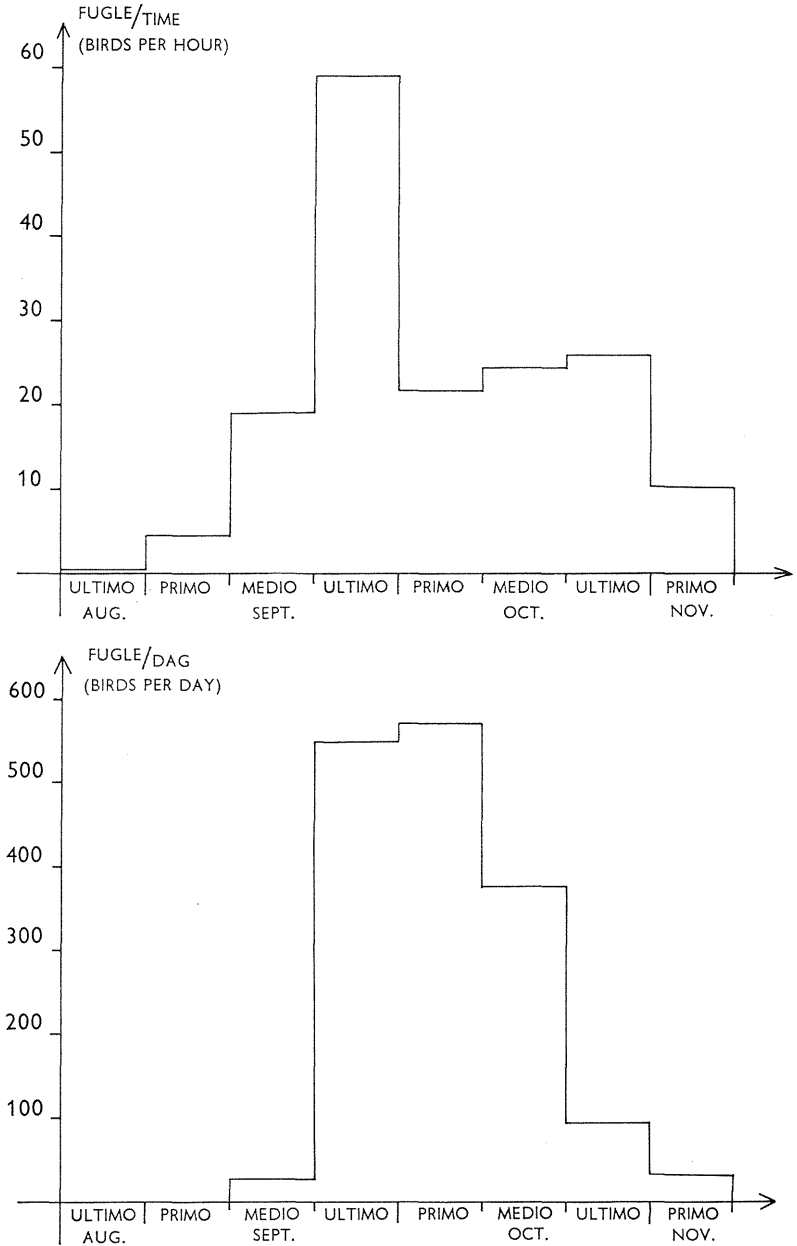

Fig. 9. Torniriskens (*Carduelis cannabina*) træk ved Stignæs (øverst), og ved Falsterbo (nederst)

The migration of the Linnet (Carduelis cannabina) at Stignæs (above), and at Falsterbo (below)

TABEL 9
Tornirisktrækkets forløb på Stignæs
The Migration of the Linnnet (Carduelis cannabina) at Stignæs

Periode (Period)	Aug.	Sept.			Oct.			Nov.
	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo
Antal trækkende fugle (Number of migrating birds)	16	207	1153	4484	1846	2590	1084	205
Antal observationstimer (Number of observation hours).....	58	46	60	76	85	106	42	20
Antal fugle/time (Number of birds per hour)	0,3	4,5	19,2	59,0	21,7	24,4	25,8	10,3

hovedtrækket sig dog, i modsætning til ved Stignæs, over hele 3 perioder, 21. sept.–21. okt. Måske er det her den sjællandske bestand der påvirker diagrammet. Efter SALOMONSEN trækker også de danske i sept.–okt., de skandinaviske fra midt i sept. til midt i nov.

Nattrækket falder langt overvejende i tidsrummet 1. okt. til 1. nov. med maksimum i perioden medio okt. Langt de fleste fugle stammer fra de vestjyske fyr, og de samme tanker om denne forskel kan gøres for denne art som for den (de) følgende.

Finke (Bogfinke og Kvækerfinke) (*Fringilla coelebs*, *F. montifringilla*). Tabel 10. Fig. 10.

Her drejer det sig om begge finkearter, idet det, såvidt jeg har erfaret, er ganske umuligt blot med nogenlunde sikkerhed at angive forholdet mellem de to arters antal i de hyppigt forekommende blandede flokke. RUDEBECK (1950) har skelnet mellem de to arter, men jeg har ved opgørelsen af hans materiale slået dem sammen.

Kulminationen er for begge steder primo okt. Det lidt større træk på Stignæs i perioden 21.–31. okt. kan måske tages som udtryk for en kulmination i kvækerfinketrækket, selvom denne stigning ikke genfindes på diagrammet over Falsterbotrækket. Erfaringsmæssigt er det dog således, at indslaget af Kvækerfinker i de blandede flokke på Stignæs vokser i løbet af okt. måned.

Nattrækkets maksimum for begge arter falder i medio okt., for Kvækerfinke med den næststørste periode primo okt., for

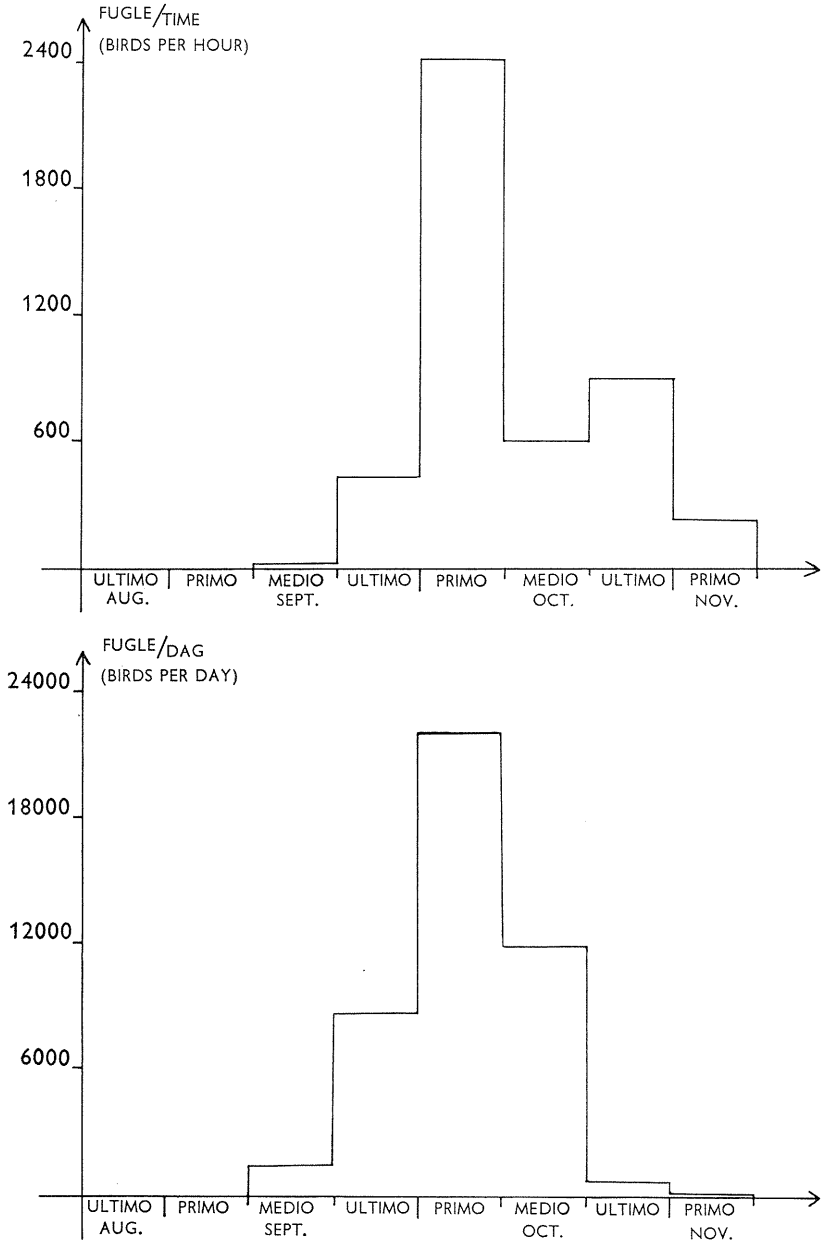

Fig. 10. Bog- og Kvækerfinkens (*Fringilla coelebs*, *F. montifringilla*) træk ved Stigsnæs (øverst), og ved Falsterbo (nederst).

The migration of the Chaffinch and Brambling (Fringilla coelebs, F. montifringilla) at Stigsnæs (above), and at Falsterbo (below)

TABEL 10
Finketrækkets forløb på Stignæs
*The Combined Migration of the Brambling (Fringilla montifringilla)
and the Chaffinch (Fringilla coelebs) at Stignæs*

Periode (Period)	Aug.	Sept.			Oct.			Nov.
	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo	Medio	Ultimo	Primo
Antal trækkende fugle (Number of migrating birds)	7	106	1400	32700	206150	64893	38165	4700
Antal observationstimer (Number of observation hours)	58	46	60	76	85	106	42	20
Antal fugle/time (Number of birds per hour)	0,1	2,3	23,3	430,3	2425,3	612,2	908,6	235,0

Bogfinke ultimo sept. De fyrfaldne fugle stammer for langt størstedelens vedkommende fra de jyske fyr. Det drejer sig altså om fugle der er kommet 200 km længere på deres træk, eller fugle der stammer fra andre populationer end de der ses ved Falsterbo og Stignæs. Jeg mener det er sandsynligst, at de jyske fyrfaldne fugle stammer fra Norge, de østdanske gæster fra Sverige.

Kurverne stemmer overens med SALOMONSENS angivelser af trækket, idet han dog angiver begyndelsen for danske og svenske Bogfinkers træk som værende begyndelsen af sept., for Kvækerfinker som værende midten af sept. Dette er ifølge mine resultater lidt vel tidligt¹⁾.

Konklusion

Der findes ved sammenligning en forskydning i træktiden mellem på den ene side Falsterbo-Jægerspris og på den anden Stignæs for næsten alle de behandlede fuglearter, en forskydning der strækker sig mellem ganske få dage og ca. 20 dage.

For Torniriskernes og måske for Stærenes vedkommende påvirker den sjællandske bestand trækkets forløb, idet maksimum når tidligere på Stignæs end på Falsterbo. Foruden for disse arter er det kun for Sanglærkes og Svaales vedkommende at man kunne tænke sig, at bestanden var så stor, at den kunne påvirke trækket, men desværre er materialet for disse to arter så ringe, og nøjagtighed ved optællingen så svær

¹⁾ De tidlige angivelser stammer fra mere østlige lokaliteter (Christianso).
(Red.).

at opnå, at det ikke har været muligt at foretage en analyse af dette træk.

På enkelte punkter er jeg ikke enig med SALOMONSENS angivelser af træktiderne, men der er dog nogenlunde god overensstemmelse mellem hovedpunkterne for de behandlede arter.

Med hensyn til nattrækket findes ikke så udpræget overensstemmelse, men forskellene lader sig utvungent forklare ved de tidligere angivne forskelle i materialernes beskaffenhed.

Ved fortsatte iagttagelser og optællinger på trækstederne skulle langt flere arter kunne inddrages i undersøgelser af lignende art som den foreliggende. Man må fortsætte observationerne et godt stykke ind i nov., thi den udbredte opfattelse, at trækket ophører 1. nov. er, som det med al tydelighed fremgår, fejlagtig.

SUMMARY IN ENGLISH

The Autumn Migration at Stignæs (Zealand), compared with that at Falsterbo (Scania).

The following analysis of the autumn migration of ten diurnally migrating species has been based on field observations carried out on the peninsula Stignæs, S.W. Zealand over a period of ten years. The season has been divided into 8 periods, 10 days in each period. The intensity of the migration of the respective species during the season is shown in diagrams and tables, in which also a comparison is made with the corresponding figures from the migration in Falsterbo, Scania, Sweden. These figures are based on the observations made by RUDEBECK, 1942-44.

The columns in the diagrams of the migration at Stignæs give the number of migrating birds per observation hour, while the Falsterbo diagrams give the number of migrating birds per observation day.

The migrations of some of the species have also been compared with the nocturnal migration. Our knowledge of this migration is based on the birds killed at lights in Denmark from 1886 to 1939. I have also compared my observations of some species with those of HOLSTEIN at Jægerspris, N.E. Zealand.

The ten species investigated are Honey-Buzzard (*Pernis apivorus*), Common Buzzard (*Buteo buteo*), Sparrow-Hawk (*Accipiter nisus*), Wood-Pigeon (*Columba palumbus*), Hooded Crow (*Corvus cornix*), Jackdaw (*Corvus monedula*), Starling (*Sturnus vulgaris*), Siskin (*Carduelis spinus*), Linnet (*Carduelis cannabina*), Brambling (*Fringilla montifringilla*), and Chaffinch (*Fringilla coelebs*), the latter two being treated jointly.

By comparing the diagrams from Falsterbo and Stignæs, it appears in almost all species that there is a delay of about ten days (one period) in the peak of the migration at Stignæs. The same delay is found when comparing the migration patterns at Stignæs with those from Jægerspris.

Falsterbo is situated about 65 miles east of Stignæs, Jægerspris about 60 miles northeast of Stignæs. The birds observed at Stignæs originate from either Falsterbo or Jægerspris depending on the direction of the wind (BRUN and SCHELDE 1957, p. 149).

By comparison of the above facts with the nocturnal migration it appears that the correlation is slight except for the Siskin. This is explained by the fact that most of the birds killed at lights on nocturnal migration are found at the lights in Jutland.

In addition to the delay of about ten days between the time of migration at Stignæs and that at Falsterbo, there are, in some species other variations than what should be expected.

The diagrams of the buzzard migration (fig. 2) seem to indicate an even longer delay than the said ten days in the last part of the migration.

The Sparrow-Hawks migrate as soaring birds and as active migrants. Since weather conditions in September are better than in October the majority of soaring birds are seen in September, while on the other hand the greater part of the active birds are observed in October. This is the reason why HOLSTEIN found the peak of the migration to be in September at Jægerspris, while at Stignæs and Falsterbo it is in October. At Jægerspris mostly soaring birds are observed, but at the two capes Stignæs and Falsterbo active migrants are much more easily discovered.

The migration of Starlings and Linnets on Zealand seems to differ from that of the other species, according to the diagrams. Obviously a considerable migration takes place at Stignæs even before migration has started at Falsterbo.

The migration of the Starling at both Stignæs and Falsterbo is strong in the very first period. This is the last part of the so-called intermediate migration (of the juvenile birds), which is a diurnal migration.

The Siskin appears every year at Stignæs, but in some years invasions take place. In these periods the migration occurs earlier than under normal circumstances, and the peak is reached about 20 days earlier. This can be seen in both diagrams as well as in the nocturnal migration. At Stignæs there is a delay of almost 20 days in the migration of this species, compared with that of Falsterbo.

The diagrams of the combined migration of Chaffinches and Bramblings indicate that these birds are very fast migrants, since hardly any delay can be found.

Further investigations are needed, especially late in the season when there are few observations.

Literatur.

- BRUUN, B. og O. SCHELDE 1957: Efterårstrækket på Stignæs. – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **51**, p. 149.
- HANSEN, LINDHARD 1951: Birds killed at Lights in Denmark 1886–1939. – Vidensk. Medd. fra Dansk Naturh. Foren. **116**, p. 269.
- HOLSTEIN, VAGN 1944: Hvepsevågen. – København.
- 1946: Rovfuglenes efterårstræk over Jægerspris gennem 12 år, fra 1934 til 1945. – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **40**, p. 161.
- 1950: Spurvehøgen. – København.
- 1953–54: Fuglelivet på Jægerspris gods. Iagttagelser fra 1929 til 1952. – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **47**, p. 179 og p. 225; **48**, p. 1.
- 1956: Musvågen. – København.
- LENNERSTEDT, INGVAR 1956: Fågelstrækket vid Falsterbo år 1954. – Vår Fågelvärld. **17**, p. 303.
- MATHIASSEN, STAFFAN 1957: Fågelstrækket vid Falsterbo år 1952. – Vår Fågelvärld. **16**, p. 90.
- RUDEBECK, GUSTAF 1950: Studies in Bird Migration. – Lund.
- SALOMONSEN, FINN 1953: Fugletrækket og dets gåder. – København.
- ULFSTRAND, STAFFAN 1956: Fågelstrækket vid Falsterbo 1949–50. – Vår Fågelvärld. **15**, p. 187.
- 1958: De årliga fluktuationerna i bivråkens (*Pernis apivorus*) sträck över Falsterbo. – Vår Fågelvärld. **17**, p. 118.
- 1959: Fågelstrækket vid Falsterbo år 1955. – Vår Fågelvärld. **18**, p. 131.